

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **M. P.**,
skazanego z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 31 stycznia 2024 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego Lublinie
z dnia 22 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 92/23,
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie
z dnia 2 grudnia 2022 r., sygn. akt IV K 173/19,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, w tym
nieuiszczoną opłatą od kasacji, obciążyć skazanego.**

[PGW]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 2 grudnia 2022 r., IV K 173/19, uznał M. P. P. za winnego tego, że w dniu 23 września 2018 roku, w R. P., woj. [...], działając z zamiarem bezpośrednim spowodowania uszczerbku na zdrowiu P.K., wielokrotnie zadawał mu ciosy pięściami po całym ciele i głowie, skutkujące u niego obrażeniami ciała w postaci licznych podbiegnięć krwawych i otarć naskórka na twarzy, tułowi oraz kończynach górnych, czym spowodował u P. K. naruszenie czynności narządu ciała i rozstrój zdrowia trwające nie dłużej niż 7 dni, przy czym

zarzucanego czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 18 sierpnia 2014 roku do 18 lutego 2015 roku kary pozbawienia wolności w rozmiarze 6 miesięcy orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 19 marca 2013 roku w sprawie [...] za umyślne przestępstwo podobne,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, który - podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, mającej istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 7 k.p.k. w zw. art. 410 k.p.k.; art. 5 § 2 k.p.k.) – wniósł o zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji i uniewinnienie oskarżonego M. P. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Wyrok Sądu pierwszej instancji został również zaskarżony przez prokuratora, na niekorzyść oskarżonego, który – podnosząc zarzut błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść wyroku – wniósł o jego zmianę poprzez uznanie oskarżonego winnym tego, że w dniu 23 września 2018 r. w R. P., działając z zamiarem bezpośrednim spowodowania uszczerbku na zdrowiu P. K., wielokrotnie zadał mu ciosy pięściami po całym ciele i głowie skutkujące u niego obrażeniami ciała w postaci: licznych podbiegnięć krwawych i otarć naskórka na twarzy, tułowi oraz kończynach górnych, a także urazami narządowymi w postaci krwiaków podtwardówkowych po lewej stronie wnętrza czaszki, których następstwem było zatrzymanie krążenia wymagające intensywnej terapii, czym spowodował u w/w pokrzywdzonego ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, przy czym zamierzonego czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 18 sierpnia 2014 r. do 18 lutego 2015 r. kary pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie [...] za umyślne przestępstwo podobne, tj. przestępstwa z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i na podstawie art. 156 § 1 k.k. wymierzenie mu kary 5 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 47 § 1 k.k. orzeczenie nawiazki na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5 000 zł.

Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 22 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 92/23, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uznał M. P. P. za winnego tego, że w dniu 23 września 2018 r. w R. P. działając z zamiarem bezpośrednim spowodowania uszczerbku na zdrowiu P. K. wielokrotnie zadał mu ciosy pięściami po głowie, tułowi i rękach skutkujące u niego obrażeniami ciała w postaci: licznych podbiegnięć krwawych i otarć naskórka na twarzy, tułowi oraz kończynach górnych, a także urazami narządowymi w postaci krwiaków podtwardówkowych po lewej stronie wnętrza czaszki, których następstwem było zatrzymanie krążenia wymagające intensywnej terapii, czym spowodował u pokrzywdzonego ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, przy czym zamierzonego czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od 18 sierpnia 2014 r. do 18 lutego 2015 r. kary pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 19 marca 2013 r. w sprawie sygn. akt [...] za umyślne przestępstwo podobne, który to czyn wyczerpuje dyspozycję art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.k. wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności. W pozostałej części utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Od wyroku Sądu odwoławczego kasację wniósł obrońca skazanego, który we wniesionej kasacji podniósł następujące zarzuty:

I. rażące naruszenie prawa materialnego, a to:

- art. 156 § 1 pkt 2 k.k. poprzez wadliwą subsumpcję dokonanych przez Sąd II instancji ustaleń i przyjęciu, iż skazany M. P. dokonał przestępstwa zawartego w powołanym powyżej artykule, w sytuacji gdy – co zostało stwierdzone przez opinie główne i uzupełniające biegłego K. W. – nie ma możliwości stwierdzenia czy krwiaki podtwardówkowe stwierdzone u P. K. powstały w skutek jego upadku i uderzenia o twarde podłoże czy też od uderzenia pięściami, albowiem nie ma możliwości stwierdzenia siły zadanych uderzeń, a co znamienne ze zgromadzonego materiału nie wynika, że pokrzywdzony miał upaść podczas zadawania ciosów, a istotne w tym miejscu jest, iż nie zostało udowodnione co przez okres kolejnych kilkunastu godzin robił pokrzywdzony zanim trafił do szpitala, czy doszło do jego upadku w skutek jego upojenia alkoholowego;

II. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na treść orzeczenia, a to:

- art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k., polegające na częściowej tylko, a nadto dowolnej analizie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego podczas rozpoznawania zarzutów apelacji, w tym w szczególności pominięcie w całości treści wszystkich opinii biegłego sądowego K.W. oraz wniosków wynikających, a także zbagatelizowaniem wywiadu lekarskiego przeprowadzonego z P. K. przez lekarza prowadzącego przy przyjęciu, z którego wynika, iż jego pobicia miały dokonać dwie osoby, co skutkowało przeprowadzeniem niepełnej kontroli instancyjnej zapadłego orzeczenia;
- art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 2 k.p.k. poprzez nierozważenie wszystkich zarzutów i argumentów jakie zostały podniesione w środku odwoławczym dla pełnego uzasadnienia naruszenia przepisów art. 4 k.p.k., 5 k.p.k., 7 k.p.k., 410 k.p.k., w szczególności pominięcie podczas kontroli instancyjnej będącej przedmiotem apelacji, kwestii dokonanej przez sąd oceny dowodów, a następnie poczynienia ustaleń faktycznych co do powstałych obrażeń i winy na podstawie wyciągniętych z kontekstu treści jednej opinii oraz wyłącznie dowodu z zeznań świadka Ł. F., przy równoczesnym braku kompleksowego rozważenia innych dowodów, w tym dokumentacji medycznej i pozostałych pełnych opinii dotyczących powstałych obrażeń wywołanych w sprawie, sprzecznych z dowodami osobowymi, a co się z tym wiąże również pominięcie rozważenia alternatywnych wersji przebiegu zdarzenia zaprezentowanego przez skazanego;
- art. 5 § 2 k.p.k. poprzez niepowzięcie przez Sąd Odwoławczy uzasadnionych wątpliwości, co do sprawstwa M. P. w zakresie zarzucanego mu czynu pomimo, iż w istocie nie ma bezpośredniego dowodu wskazującego na skazanego M. P., jako sprawcę tego czynu, przy czym analiza materiału dowodowego, w szczególności zeznań Ł. F. i wyjaśnień skazanego w powiązaniu z dowodami nieosobowymi w postaci opinii lekarskich dotyczących obrażeń ciała pokrzywdzonego wskazuje na istotne wątpliwości co do sprawstwa, a przede wszystkim co do obrażeń dotyczących powstania krwiaka podtwardówkowego i jego genezy co skutkowało

przyjęciem, docelowo przez Sąd II Instancji błędnej kwalifikacji prawnej czynu z art. 156 § 1 pkt 2 kodeksu karnego;

- art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 2 k.p.k. poprzez nierozważenie wszystkich zarzutów i argumentów jakie zostały podniesione w środku odwoławczym dla pełnego uzasadnienia naruszenia przepisów art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., w szczególności pominięcie podczas kontroli instancyjnej będącej przedmiotem apelacji, kwestii dokonanej przez sąd oceny dowodów, dokonanie analizy materiału dowodowego w sposób wybiórczy, pominięcie istotnych okoliczności świadczących na korzyść skazanego, a polegające na:

a. przyjęciu i uznaniu za wiarygodne w całości zeznań świadka Ł. F. w sytuacji, gdy występują w nich widoczne na pierwszy rzut oka wewnętrzne sprzeczności co do faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, takich jak sposób rzekomego bicia pokrzywdzonego przez skazanego, reakcja świadka Ł. F. na rzekome bicie pokrzywdzonego przez M. P., okoliczności opuszczenia przez pokrzywdzonego miejsca zdarzenia, przy czym w miarę upływu czasu świadek podaje coraz to nowe, bardziej szczegółowe fakty dotyczące przebiegu zdarzenia, a ocena tych zeznań przeprowadzona zgodnie z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, prowadzi do jednoznacznego wniosku, że zeznania te są niewiarygodne, bowiem gdyby świadek Ł. F. przedstawił prawdziwy przebieg zdarzenia, to jego zeznania byłyby spójne co do podstawowych kwestii, przy czym świadek pamiętałby z upływem czasu coraz mniej szczegółów (dowód: zeznania świadka Ł. F. k 25-28:141-142, 235-238, 495-498v, 613-613c);

b. przyjęciu i uznaniu za wiarygodne w całości zeznań świadka Ł. F. w sytuacji, gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, że zeznania te są niewiarygodne, bowiem po pierwsze świadek Ł. F., składając zeznania po raz drugi w postępowaniu przygotowawczym przez prokuratora wskazał, że cyt.: „P. uderzył też jeden raz K. siekierką w nogę nad kolanem. Uderzył tępą stroną siekiery” (k. 236), podczas gdy z opinii ustnej uzupełniającej w sprawie obrażeń doznanych przez P. K. złożonej przez biegłego lekarza K. W. na rozprawie w dniu 06.10.2021 r. wynika, że cyt. „fakt ten, on zupełnie nie ma odzwierciedlenia w dokumentacji medycznej i nie pasuje do tej sytuacji i przebiegu zdarzenia” (k. 782v), po drugie

świadek Ł. F. wskazuje, że pokrzywdzony P. K. miał mieć „zakrwawioną całą twarz” (k. 142v) na skutek rzekomego bicia przez oskarżonego gołymi rękami, podczas gdy z opinii z zakresu badań genetycznych KWP w L. wynika, że nie ujawniono śladów krwi i innych śladów biologicznych pokrzywdzonego P. K. na odzieży skazanego M. P., jak również nie ujawniono śladów krwi i innych śladów biologicznych M. P. na odzieży pokrzywdzonego P. K. (k.285v-287), a mając na uwadze fakt uprania przez świadka Ł. F. odzieży, w której przebywał podczas zdarzenia w zestawieniu z faktem wynikającym z zeznań świadków B. P., N. P. i E. S. (k. 426-426v, 426v-427, 4940494v), że Ł. F. potrzebował czyste ubranie z tego powodu, że jego ubrania były pobrudzone krwią, całkowicie podważają wiarygodność zeznań świadka Ł. F.;

c. niezasadnej odmowie waloru wiarygodności wyjaśnieniom M. P., który szczegółowo opisał przebieg zdarzenia w zakresie sposobu bicia pokrzywdzonego przez świadka Ł. F., a następnie przewrócenia się przez pokrzywdzonego na skutek wejścia w dołek przygotowany na staw oraz, że istniał konflikt pomiędzy Ł. F., a pokrzywdzonym dotyczący partnerki Ł. F. J., podczas gdy wyjaśnienia skazanego są spójne i konsekwentne, zarówno te złożone w postępowaniu przygotowawczym, a następnie w postępowaniu sądowym, co więcej korelują z dowodami nieosobowymi w postaci po pierwsze opinii lekarskich dotyczących obrażeń pokrzywdzonego P. K. (k. 131-136, 579-581, 625-627, 779-783, 801-802), z których wynika, że obrażenia w zakresie 7 dni u pokrzywdzonego wynikają najprawdopodobniej z bicia pięściami, a ciężkie obrażenia ciała zostały najprawdopodobniej spowodowane upadkiem pokrzywdzonego P. K. i uderzeniem o twarde podłoże wynikające z jego stanu upojenia alkoholowego.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów obrońca skazanego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 22 czerwca 2023 r., jak również wyroku Sądu Okręgowego z dnia 2 grudnia 2022 r., sygn. IV K 173/19 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Ewidentnie chybiony jest zarzut obrazy prawa materialnego, albowiem obrońca skazanego – wbrew utrwalonej w orzecnictwie i literaturze zasadzie (która powinna być znana pełnomocnikowi profesjonalnemu strony) – wskazując na obrazę art. 156 § 1 pkt 2 k.k., zakwestionował ustalenia faktyczne w zakresie powiązania kauzalnego pomiędzy zachowaniem M. P. a powstaniem ciężkiego uszczerbku na zdrowiu u pokrzywdzonego, co w żadnym razie nie wpisuje się w istotę tego rodzaju zarzutu. Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że „zarzut obrazy prawa materialnego (w jego postaci z art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. odnoszącej się do kwalifikacji prawnej czynu) można postawić tylko wówczas, gdy skarżący nie podważa ustaleń faktycznych związanych z tą kwalifikacją. Jeżeli bowiem nieprawidłowe są ustalenia faktyczne, na podstawie których sąd dokonał kwalifikacji prawnej czynu, to błędem pierwotnym jest błąd w ustaleniach faktycznych, a jego następstwem wadliwa kwalifikacja prawna” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2023 r., III KK 204/23, LEX nr 3587988*).

Jedynie zatem na marginesie wolno zaznaczyć, że Sąd drugiej instancji w ramach rozpoznawania apelacji prokuratora dostrzegł, że Sąd *meriti*, pomimo właściwej oceny dowodów tj. uznania za wiarogodną ostatnią opinię biegłego z zakresu medycyny sądowej (zob. k. 801), wyprowadził błędne ustalenia faktyczne stwierdzając brak powiązania kauzalnego pomiędzy zachowaniem oskarżonego a wystąpieniem u pokrzywdzonego krwaków podtwardówkowych. W konsekwencji zmiany przez Sąd *ad quem* ustaleń w tym zakresie i wykazania, że to ciosy zadawane przez skazanego spowodowały u P. K. chorobę realnie zagrażającą życiu, dokonał zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji w zakresie opisu czynu, jego kwalifikacji prawnej, a w konsekwencji modyfikacji na płaszczyźnie kary i środków karnych.

Przechodząc do podniesionych w kasacji zarzutów obrazy prawa procesowego należy dla oczyszczenia przedpola w pierwszej kolejności odnieść się

do zarzutu obrazy art. 5 § 2 k.p.k. W tym kontekście trzeba przypomnieć, że zarzut naruszenia zasady *in dubio pro reo*, może być skutecznie podniesiony, kiedy sąd – dokonując poprawnej oceny dowodów i wyprowadzając na tej podstawie ustalenia faktyczne – rozstrzygnął wątpliwości na niekorzyść oskarżonego. Tymczasem, jak wynika z lektury kasacji, zarzut sformułowany w kasacji sprowadza się do kwestionowania ustaleń faktycznych, co z oczywistych względów nie może przynieść oczekiwanego przez autora kasacji skutku. W judykaturze od dawna wskazuje się, że „przewidziana w art. 5 § 2 k.p.k. zasada *in dubio pro reo* aktualizuje się dopiero wówczas, gdy po rzetelnym przeprowadzeniu oceny zebranych w sprawie dowodów, w sposób zgodny z wymogami art. 7 k.p.k., pozostają nie dające się usunąć wątpliwości. Wówczas należy je tłumaczyć na korzyść oskarżonego” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2022 r., I KK 265/22, LEX nr 3402057*).

Odnosząc się do pozostałych zarzutów obrazy prawa procesowego wskazujących na wadliwą kontrolę instancyjną, należy stwierdzić, że mają one jedynie charakter polemiczny i nie przystają do specyfiki postępowania kasacyjnego, które nie jest trzecią instancją i w którym Sąd Najwyższy występuje jako „sąd prawa” a nie faktu. Lektura kasacji wskazuje, że w istocie jej autor nie tyle wskazuje na nierozpoznanie danego zarzutu apelacyjnego, co rzeczywiście mogłoby stanowić podstawę kasacji (obraz art. 433 § 2 k.p.k.), lecz kwestionuje ocenę dowodów, która pozostaje pod ochroną zasady wyrażonej w art. 7 k.p.k., albowiem w postępowaniu Sądu drugiej instancji nie można dopatrzeć się błędu dowolności. Sąd odwoławczy dokonał poprawnej weryfikacji wymowy wydanych w sprawie opinii biegłych i to właśnie w rezultacie tej analizy doszedł do przekonania, że Sąd I instancji dopuścił się błędu z ustaleniami faktycznymi. Sąd ten miał również na uwadze pominięcie przez Sąd *a quo* dowodu z zeznań pokrzywdzonego, niebezpodstawnie uznając, że wobec pourazowej amnezji pokrzywdzonego, takie stanowisko było uzasadnione. Sąd *ad quem* przeanalizował również relacje procesowe Ł. F. w kontekście spójności i zgodności z pozostałym materiałem dowodowym. Szczegółowo rozważył znaczenie do wskazywanego przez niego faktu uderzenia pokrzywdzonego obuchem siekiery przez M. P., co nie znalazło odzwierciedlenia w dokumentacji medycznej pokrzywdzonego. Miał jednak

podstawy do uznania, że wobec konieczności przeprowadzenia zabiegów ratujących życie z uwagi na ustawianie funkcji życiowych pokrzywdzonego, dokumentacja lekarska koncentrowała się na tej akcji ratunkowej i nie musiała być tak wszechstronna jak tzw. obdukcja dokonywana przez lekarza medycyny sądowej. Uwadze Sądu nie umknęła także kwestia zapotrzebowania tego świadka na czyste ubranie, co było wynikiem żądania personelu medycznego oraz zagadnienie ewentualnego motywu zazdrości po stronie Ł. F. wobec skazanego (zob. s. 9 uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). Również i zatem tym zakresie brak jest podstaw do stwierdzenia naruszenia przez Sąd drugiej instancji rażącej obrazy przepisów prawa.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, w tym nieuiszczoną opłatą od kasacji, obciążając skazanego.

[PGW]

[ał]